

Savalen Natur og Miljø v/Tron Søvik (Innlevert den 22.05.2023)

Savalen Natur og Miljø foreslår en utvidelse av Knutshø landskapsvernområde for å inkludere trekk-, kalvingsområder og sommerbeite for villrein i områdene også øst for Savalen, i Tynset kommune.

Bakgrunn

Knutshø landskapsvernområde (ID: VV00001890) ble opprettet i 2002 som en del av verneplan for Dovrefjell. Formålet med opprettelsen av Knutshø landskapsvernområde er å ta vare på et sammenhengende høgfjellsområde med leveområdene til villreinen i Knutshø, og et særpreget natur- og kulturlandskap med tilhørende planteliv, dyreliv, landskapsformer og kulturmiljø.

I Regional plan for Dovrefjellområdet er følgende delmål oppgitt for nettopp Knutshø villreinstamme:

Villreinen i dei to villreinområda Snøhetta og Knutshø skal sikrast tilstrekkelege leveområde for å oppretthalde ein levedyktig bestand, i eit langsiktig perspektiv.

Nasjonalt villreinområde (NVO) Knutshø (landskapsvernområde) ble avgrenset i den regionale planen basert på informasjon i en rapport fra 2012 utarbeidet av Norsk institutt for Naturforskning (NINA). I ettertid (så sent som i 2021) er kjente registreringer av både villreintrekk og -kalving bekreftet lenger øst, i den såkalt buffersone 3 og bygdenært område (hhv. BS3 og BO) i plankartet.

I Naturbase er trekkområdene fra Rødalshø i nord-vest inn til kalving og sommerbeitet ved Savalen markert. Trekkruta over Belsviksmyrene, Savalberget og Savalen, samt over Naustemyra og Sivilosen i sør går inn i Sjølia. Den nordlige fjelltrekkruta går over Savalkletten og krysser Fv2244 til kalvingsområdet. Det er naturlig at kalving er registrert i alle trekkruer mot sommerbeitet.

Hoved-kalvingsområdet ligger øst for Savalen (708 moh). Fra Kvitsteinsetra i nord og videre sørover til naustene ved Sivilosen og Sivilvangen, ligger Sjølia med nærmest urørt «urskog» og helt særegent rikt biologisk mangfold. Så stiger terrenget til Gråvola (1061 moh), Snausjøvola og Svartåsvangen.

Sjølia kalve- og beiteområde har videre en helt særskilt rolle for regionens villrein. Dyr fra den mindre Sølneklett villreinstammen, som består av ca. 800 dyr, krysser Follalsveien, trekker ved Naustervola, Sivikdalskletten, Naustemyra og inn i sørlig del av Sjølia. Det felles beiteområdet gir en meget viktig genutveksling, som styrker både Knutshø- og Sølnekletten villreinstammer.

Nesten hele den europeiske villreinbestanden lever i Norge. Villrein er derfor en såkalt ansvarsart som Norge er særlig forpliktet til å ta vare på. Ett av Norges 24 klima- og miljømål heter: Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres.

Målsetningen for bestanden av Knutshø-stammen er 1500 individer, noe som ikke er oppfylt. I 2022 var antallet 1153 dyr (hentet fra Norsk Villreinsenter). I årene siden tellingen begynte i 1991, er det kun registrert mer enn 1500 individer ved to tellinger (2007 og 2008).

For å sikre at målsetningen for Knutshø-stammen om at en levedyktig bestand skal sikres i et langsiktig perspektiv, er det særdeles viktig at ikke leveområdene innskrenkes og deles opp.

Bygging av hytter og veier er de største truslene mot en slik målsetning. Villrein trenger store leveområder og unngår så langt som mulig menneskelig aktivitet. Det er dermed utslagsgivende at myndigheter benytter tilgjengelig lovverk for å sikre reinens leveområder.

Ved å benytte samme betraktninger som for eksisterende Knutshø landskapsvernområde for det østlige kalving og beiteområdet, kan videre tilgjengelighet og bærekraftig utvikling sikres.

Et landskapsvern for Knutshø villreinen ved Savalen med trekktrutene over Belsviksmyrene vil bidra til å fremme levevilkårene for villreinen, samt markere Norges forpliktelse overfor Europa til å ivareta restene av villreinbestanden.